2026/1704

2026 7 13

TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2026/1704

2026 m. liepos 10 d.

kuriuo remiamas Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos 1540 (2004) dėl masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių neplatinimo nevalstybiniams subjektams įgyvendinimas

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 28 straipsnio 1 dalį ir 31 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2003 m. gruodžio 12 d. Europos Vadovų Taryba priėmė ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją, kurios III skyriuje pateikiamas kovos su tokiu platinimu priemonių, kurių reikia imtis Sąjungoje ir trečiosiose valstybėse, sąrašas;

(2) 2004 m. balandžio 28 d. Jungtinių Tautų (toliau – JT) Saugumo Taryba priėmė Rezoliuciją 1540 (2004) (toliau – JT ST rezoliucija 1540 (2004)) – pirmą tarptautinį dokumentą, kuriame integruotai ir išsamiai nagrinėjami su masinio naikinimo ginklais, jų siuntimo į taikinį priemonėmis ir atitinkamomis medžiagomis susiję klausimai. JT ST rezoliucija 1540 (2004) visoms valstybėms nustatyti saistantys įpareigojimai, kuriais buvo siekiama užkirsti kelią nevalstybiniams subjektams gauti prieigą prie tokių ginklų ir su jais susijusių medžiagų bei juos nuo to atgrasyti. Be to, JT ST rezoliucijoje 1540 (2004) valstybės paragintos JT ST rezoliucija 1540 (2004) įsteigtam Saugumo Tarybos komitetui (toliau – 1540 komitetas) pateikti ataskaitą dėl veiksmų, kurių jos ėmėsi ar ketina imtis siekdamos įgyvendinti JT ST rezoliuciją 1540 (2004);

(3) 2006 m. balandžio 27 d. JT Saugumo Taryba priėmė Rezoliuciją 1673 (2006) ir nusprendė, kad 1540 komitetas turi intensyviau skatinti visišką JT ST rezoliucijos 1540 (2004) įgyvendinimą pasitelkiant darbo programas, informavimo veiklą, pagalbą, dialogą ir bendradarbiavimą. Ji taip pat paragino 1540 komitetą kartu su valstybėmis ir tarptautinėmis, regioninėmis bei subregioninėmis organizacijomis išnagrinėti galimybę dalytis patyrimu ir įgyta patirtimi bei galimybę pasinaudoti programomis, kuriomis būtų galima sudaryti palankesnes sąlygas JT ST rezoliucijos 1540 (2004) įgyvendinimui;

(4) 2011 m. balandžio 20 d. JT Saugumo Taryba priėmė Rezoliuciją 1977 (2011) ir nusprendė pratęsti 1540 komiteto įgaliojimus 10 metų laikotarpiui iki 2021 m. balandžio 25 d. Ji taip pat nusprendė, kad 1540 komitetas turi toliau intensyvinti savo pastangas skatinti visas valstybes visiškai įgyvendinti JT ST rezoliuciją 1540 (2004), aktyviai dalyvauti ieškant vienas kitą atitinkančių pagalbos pasiūlymų ir prašymų, taikant tokias priemones kaip apsilankymai atitinkamos valstybės kvietimu, pagalbos prašymo formos, veiksmų planai ar kita 1540 komitetui teikiama informacija, ir anksčiau nei 2016 m. gruodžio mėn. atlikti išsamią JT ST rezoliucijos 1540 (2004) įgyvendinimo padėties peržiūrą;

(5) 2016 m. gruodžio 15 d. JT Saugumo Taryba vieningai priėmė Rezoliuciją 2325 (2016), kuria patvirtino 2016 m. vykdyto JT ST rezoliucijos 1540 (2004) išsamios apžvalgos proceso rezultatus. Ji paragino visas valstybes sustiprinti nacionalines priemones įgyvendinant JT ST rezoliuciją 1540 (2004) ir paragino teikti daugiau pagalbos, skirtos valstybių pajėgumams toje srityje plėtoti, be kita ko, pasitelkiant savanoriškus įnašus, ji taip pat paragino aktyviau bendradarbiauti suinteresuotuosius subjektus, pilietinę visuomenę ir akademinę bendruomenę;

(6) 2022 m. lapkričio 30 d. JT Saugumo Taryba priėmė Rezoliuciją 2663 (2022) ir nusprendė pratęsti 1540 komiteto įgaliojimus 10 metų laikotarpiui iki 2032 m. lapkričio 30 d.;

(7) Sąjungos parama JT ST rezoliucijos 1540 (2004) įgyvendinimui, nuo 2006 m. teikiama įgyvendinant Tarybos bendruosius veiksmus 2006/419/BUSP ([1]) bei 2008/368/BUSP ([2]) ir Tarybos sprendimus 2013/391/BUSP ([3]), (BUSP) 2017/809 ([4]) bei (BUSP) 2023/654 ([5]), prisidėjo svariai sumažinant ataskaitų neteikiančių valstybių skaičių ir valstybių, nepateikusių papildomos informacijos, kurią, gavęs neišsamias ataskaitas, paprašė pateikti 1540 komitetas, skaičių. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad vis dar reikalinga tolesnė parama JT ST rezoliucijos 1540 (2004) įgyvendinimui, Sąjunga turėtų priimti šį sprendimą, kuriuo bus prisidedama prie tos rezoliucijos įgyvendinimo;

(8) JT Nusiginklavimo reikalų biurui (toliau – UNODA), kuris yra atsakingas už esminės ir logistinės pagalbos teikimą 1540 komitetui ir jo ekspertų grupei, turėtų būti pavestas pagal šį sprendimą vykdytinos veiklos techninis įgyvendinimas;

(9) šiame sprendime vadovaujamasi principu kuo geriau pasinaudoti patirtimi, įgyta vykdant ankstesnius Tarybos bendruosius veiksmus ir sprendimus, kuriais remiamas JT ST rezoliucijos 1540 (2004) įgyvendinimas. Juo pirmenybė teikiama konkretiems valstybių nustatytiems poreikiams bei jų prašymams, įskaitant pajėgumų reikalavimus, ir teikiama pagalba bei numatomas gebėjimų stiprinimas taikant specialiai pritaikytus paklausa grindžiamus metodus. Juo skatinama užtikrinti nacionalinę ir regioninę atsakomybę už remiamą veiklą, kad būtų užtikrintas ilgalaikis tvarumas ir institucinių gebėjimų išsaugojimas, taip pat juo skatinama užtikrinti UNODA, Sąjungos ir atitinkamų tarptautinių, regioninių bei subregioninių subjektų, dalyvaujančių remiant JT ST rezoliucijos 1540 (2004) įgyvendinimą, veiklos papildomumą, koordinavimą ir sinergijas. Šiame sprendime daugiausia dėmesio skiriama veiklai, kuri davė konkrečių ir išmatuojamų rezultatų, visų pirma, stiprinant nacionalinį įgyvendinimą, tobulinant ataskaitų teikimo ir pagalbos mechanizmus, didinant atitinkamų suinteresuotųjų subjektų informuotumą ir puoselėjant ilgalaikį įsipareigojimą įgyvendinti JT ST rezoliuciją 1540 (2004). Šiuo sprendimu bus stiprinamas gebėjimas reaguoti į besiformuojančių technologijų, mokslo pasiekimų ir kintančios dvejopo naudojimo rizikos teikiamas galimybes bei keliamus iššūkius JT ST rezoliucijos 1540 (2004) kontekste. Juo taip pat užtikrinamas lyčių perspektyvos integravimas į projektų veiklą ir skatinamas moterų dalyvavimas bei lyderystė į šio sprendimo taikymo sritį patenkančiuose veikloje ir dialoguose;

(10) šis sprendimas turėtų būti įgyvendinamas laikantis Komisijos su JT sudaryto Finansinio ir administracinio pagrindų susitarimo dėl Sąjungos finansinių įnašų į JT administruojamas programas ir projektus valdymo,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sąjunga remia šias ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategijoje išdėstytas priemones atitinkančias veiklas:

a) teminius pajėgumų stiprinimo praktinius seminarus ir mokymų sesijas: iki penkių valstybių pateiktų pagalbos prašymų;

b) regioninių kontaktinių centrų mokymą;

([1]) 2006 m. birželio 12 d. Tarybos bendrieji veiksmai 2006/419/BUSP, kuriais remiamas Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos Nr. 1540 (2004) įgyvendinimas ir atsižvelgiama į ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategijos įgyvendinimą, (OL L 165, 2006 6 17, p. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2006/419/oj).

([2]) 2008 m. gegužės 14 d. Tarybos bendrieji veiksmai 2008/368/BUSP, kuriais remiamas Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos 1540 (2004) įgyvendinimas ir atsižvelgiama į ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategijos įgyvendinimą, (OL L 127, 2008 5 15, p. 78, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2008/368/oj).

([3]) 2013 m. liepos 22 d. Tarybos sprendimas 2013/391/BUSP, kuriuo remiamas Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos 1540 (2004) dėl masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių neplatinimo įgyvendinimas praktikoje, (OL L 198, 2013 7 23, p. 40, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/391/oj).

([4]) 2017 m. gegužės 11 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2017/809, kuriuo remiamas Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos 1540 (2004) dėl masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių neplatinimo įgyvendinimas, (OL L 121, 2017 5 12, p. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/809/oj).

([5]) 2023 m. kovo 20 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2023/654, kuriuo remiamas Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos 1540 (2004) dėl masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių neplatinimo įgyvendinimas, (OL L 81, 2023 3 21, p. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/654/oj).

c) vienas imitavimo pratybas arba vienas teorinio modeliavimo pratybas;

d) paramą nacionalinių veiksmų planų rengimui ir specialiai pritaikytą paramą;

e) žinių kūrimą ir sklaidą.

Išsamus pirmoje pastraipoje nurodytų veiklų aprašymas yra išdėstytas prie šio sprendimo pridėtame priede.

2 straipsnis

1. Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) yra atsakingas už šio sprendimo įgyvendinimą.

2. 1 straipsnyje nurodytų veiklų techninis įgyvendinimas patikimas UNODA. Jis vykdo tą užduotį vyriausiojo įgaliotinio atsakomybe. Tuo tikslu vyriausiasis įgaliotinis su UNODA sudaro būtinus susitarimus.

3 straipsnis

1. Finansinė orientacinė suma 1 straipsnyje nurodytoms veikloms įgyvendinti yra 1 999 934,66 EUR.

2. Iš 1 dalyje nustatytos orientacinės sumos finansuojamos išlaidos tvarkomos laikantis Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų procedūrų ir taisyklių.

3. Komisija prižiūri, kad 2 dalyje nurodytos išlaidos būtų tinkamai tvarkomos. Tuo tikslu ji su UNODA sudaro būtiną susitarimą. Susitarime nurodoma, kad UNODA turi užtikrinti Sąjungos įnašo matomumą, proporcingą jo dydžiui.

4. Komisija deda pastangas tam, kad 3 dalyje nurodytas susitarimas būtų sudarytas kuo greičiau po šio sprendimo įsigaliojimo. Ji informuoja Tarybą apie visus to proceso sunkumus ir praneša jai susitarimo sudarymo datą.

4 straipsnis

Vyriausiasis įgaliotinis Tarybai teikia šio sprendimo įgyvendinimo ataskaitas, grindžiamas UNODA reguliariai rengiamomis ataskaitomis. Tų ataskaitų pagrindu Taryba atlieka įvertinimą. Komisija teikia informaciją apie 1 straipsnyje nurodytų veiklų finansinius aspektus.

5 straipsnis

1. Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

2. Šis sprendimas nustoja galioti praėjus 36 mėnesiams po 3 straipsnio 3 dalyje nurodyto susitarimo sudarymo arba praėjus šešiems mėnesiams nuo jo priėmimo dienos, jeigu per tą laikotarpį tas susitarimas nebuvo sudarytas.

Priimta Briuselyje 2026 m. liepos 10 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

S. HARRIS

PRIEDAS

Projekto dokumentas

Europos Sąjungos įnašas, kuriuo remiamas Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos 1540 (2004) dėl masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių neplatinimo nevalstybiniams subjektams įgyvendinimas

1. **BENDROJI INFORMACIJA**

Vadovaudamasi 2003 m. gruodžio 12 d. priimta Europos Sąjungos (ES) kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategija, kuria siekiama puoselėti Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos vaidmenį ir stiprinti jos gebėjimą spręsti su platinimu susijusius iššūkius, bėgant metams ES nuosekliai remia Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos 1540 (2004) ir jos paskesnių rezoliucijų įgyvendinimą.

Nuo 2006 m. ši parama įgyvendinama vienas po kito priimtais ES Tarybos bendraisiais veiksmais ir Tarybos sprendimais, kuriuos įgyvendina Jungtinių Tautų Nusiginklavimo reikalų biuras (UNODA). UNODA yra įgaliotas teikti paramą Saugumo Tarybos komitetui, įsteigtam pagal Rezoliuciją 1540 (toliau – 1540 komitetas), ir jo ekspertų grupei ir veikia kaip ES finansuojamų projektų, kuriais remiama rezoliucija, programą įgyvendinantis subjektas.

UNODA atlieka pagrindinį vaidmenį skatinant ir palengvinant veiksmingą Rezoliucijos 1540 įgyvendinimą pasauliniu, regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis. Vykdydamas savo įgaliojimus, be kita ko, pagal Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliuciją 1977 (2011), UNODA suteikė platformas informuotumui apie Rezoliuciją 1540 didinti, nacionaliniams įgyvendinimo pajėgumams stiprinti ir dialogui bei bendradarbiavimui teminiais ir kompleksiniais klausimais skatinti. Glaudžiai bendradarbiaudamas su 1540 komitetu, valstybėmis narėmis, tarpvyriausybinėmis organizacijomis, specializuotais tarptautiniais subjektais, regioninėmis ir subregioninėmis organizacijomis ir pilietine visuomene, UNODA palaipsniui išplėtė ir pritaikė savo paramą siekdamas atsižvelgti į konkrečius šalių ir regionų poreikius bei prioritetus.

Reikšmingas UNODA įnašas į pasaulines pastangas, kuriomis remiamas Rezoliucijos 1540 įgyvendinimas, taip pat akivaizdus atsižvelgiant į didelį vykdomų veiksmų skaičių. 2011–2025 m. UNODA rėmė, organizavo arba bendrai organizavo daugiau kaip 200 veiksmų, akcentuodamas savo esminį vaidmenį darant pažangą dedant įgyvendinimo ir pagalbos pastangas visame pasaulyje. Veikla, vykdoma pagal vienas po kito priimtus ES Tarybos sprendimus, davė išmatuojamų rezultatų, be kita ko, pagerėjo ataskaitų teikimo rodikliai ir buvo sustiprintos nacionalinės teisinės ir institucinės sistemos, skirtos Rezoliucijai 1540 ir paskesnėms rezoliucijoms įgyvendinti. Nepaisant šios pažangos, daugelyje regionų vis dar esama svarbių įgyvendinimo spragų. Daugelis valstybių ir toliau susiduria su iššūkiais, susijusiais su teisės aktų ir reguliavimo sistemų kūrimu, tarpžinybiniu koordinavimu, technine kompetencija ir išteklių apribojimais.

Pasiūlyme nustatyti prioritetiniai regionai – Afrika, Lotynų Amerika ir Karibų jūros regionas, Azija ir Ramiojo vandenyno regionas – ir toliau atsilieka veiksmingai įgyvendinant Rezoliuciją 1540. Nors Afrikoje platinimo rizika tebėra didelė, o teroristinių grupių keliama grėsmė laikoma labiausiai paplitusia, palyginti su kitais regionais, tik šiek tiek daugiau nei trečdalis valstybių nurodo, kad įdiegtos pagrindinės institucinės ir teisinės priemonės. Pažymėtina, kad septynios iš aštuonių valstybių narių, kurios nepateikė nacionalinių ataskaitų pagal Rezoliuciją 1540, yra iš šio regiono. Todėl siūlomame sprendime pirmenybė bus teikiama paklausa grindžiamai techninei pagalbai ir pajėgumų stiprinimui, įskaitant teisės aktų rengimą, kuris tebėra vienas iš pagrindinių prioritetų, ir jie bus plečiami. Lotynų Amerikoje ir Karibų jūros regione labai svarbu įgyvendinti Rezoliuciją 1540, visų pirma atsižvelgiant į sparčiai besiplečiantį tarptautinį organizuotą nusikalstamumą ir nuolatines eksporto kontrolės sistemų spragas. Maždaug pusė valstybių narių praneša, kad yra įdiegusios priemones, tačiau įgyvendinimas išlieka netolygus, nes teisėkūros priemonės yra fragmentiškos, o institucinis koordinavimas – nenuoseklus. Siūlomame sprendime pirmenybė bus teikiama specialiai pritaikytai teisinei ir techninei pagalbai, kurią papildys tvirtesnis regioninis bendradarbiavimas, kad būtų daroma pažanga rengiant ir įgyvendinant atitinkamus įstatymus ir kitus teisės aktus. Azijoje ir Ramiojo vandenyno regione neteisėta prekyba nereguliuojamomis prekėmis, susijusiomis su padidinta platinimo rizika, ir jų finansavimas tebėra didelis regioninio saugumo iššūkis. Yra daug įgyvendinimo priemonių, tačiau jos tebėra nevienodos, nes esama teisės aktų sistemų, tarpžinybinio koordinavimo ir dalijimosi informacija spragų. Siūlomu sprendimu bus sustiprinta pagalba teisėkūros srityje ir institucionalizuotas pajėgumų stiprinimas, be kita ko, remiant eksporto kontrolės ir Rezoliucija 1540 nustatytų vykdymo užtikrinimo įpareigojimų įgyvendinimą, kad būtų paspartintas veiksmingas strateginis prekybos valdymas.

Bendras kompleksinis iššūkis visuose regionuose yra nuolatiniai išteklių apribojimai: Rezoliucijos 1540 nacionaliniams kontaktiniams centrams dažnai poveikį daro didelė darbuotojų kaita, ribotas mokymas ir konkuruojantys prioritetai, o tai rodo, kad reikia nuolat stiprinti pajėgumus, tikslingai remti išteklius ir stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą. Šiems uždaviniams spręsti reikia nuolatinio angažavimosi, kuriuo būtų stiprinami instituciniai gebėjimai ir skatinama nacionalinė atsakomybė, kad būtų užtikrintas ilgalaikis įgyvendinimo pastangų tvarumas.

Be to, tokie pokyčiai kaip besiformuojančios technologijos ir kintanti dvejopo naudojimo rizika rodo, kad Rezoliucija 1540 tebėra aktuali ir kad reikia ilgalaikės ir pritaikomos tarptautinės paramos. Projektu taip pat bus prisidedama prie šiuo metu dedamų tarptautinių pastangų rengiantis 2027 m. išsamiai Rezoliucijos 1540 įgyvendinimo padėties peržiūrai.

Dabartiniame pasiūlyme pereinama prie tiesioginės, paklausa grindžiamos pagalbos valstybėms narėms jų prašymu, atsižvelgiant į patirtį, įgytą vykdant veiklą pagal ankstesnius bendruosius veiksmus ir Tarybos sprendimus, ir į 2022 m. Komiteto atliktą išsamią Rezoliucijos 1540 peržiūrą, kurioje pabrėžta, kad reikia gerinti reagavimą į pagalbos prašymus. Remiantis padaryta pažanga ir nustatytais poreikiais, šiuo pasiūlymu siekiama toliau stiprinti regioninius pajėgumus ir bendradarbiavimą, kartu skatinant tarpregioninę veiklą.

Tolesnis ES dalyvavimas – priimant tolesnį Tarybos sprendimą – bus labai svarbus siekiant konsoliduoti iki šiol pasiektus laimėjimus, išlaikyti pastangų įgyvendinimo tempą ir toliau stiprinti valstybių narių gebėjimus teikiant nuoseklią ilgalaikę paramą.

2. **BENDROJI SISTEMA**

Šis siūlomas projektas bus grindžiamas pasiekimais, pasiektais įgyvendinant Tarybos sprendimą (BUSP) 2023/654 ir ankstesnius bendruosius veiksmus bei Tarybos sprendimus, kuriais remiamas UNODA įgyvendinamos Rezoliucijos 1540 įgyvendinimas. Kai aktualu, konkreti veikla gali būti įgyvendinama kartu su kitomis tarptautinėmis ar regioninėmis organizacijomis. Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija (ESBO) remtų atitinkamos veiklos įgyvendinimą savo atitinkamame regione pagal siūlomą Tarybos sprendimą, o tokios veiklos finansavimas būtų skiriamas per UNODA.

Įgyvendinant siūlomą ES Tarybos sprendimą bus vadovaujamasi šiais principais:

a) kuo geriau pasinaudoti patirtimi, įgyta vykdant ankstesnius bendruosius veiksmus ir Tarybos sprendimus, kuriais remiamas Rezoliucijos 1540 įgyvendinimas;

b) pirmenybę teikti konkretiems valstybių nustatytiems poreikiams ir jų prašymams, įskaitant pajėgumų reikalavimus, ir teikti pagalbą bei numatyti gebėjimų stiprinimą taikant specialiai pritaikytus paklausa grindžiamus metodus;

c) skatinti užtikrinti nacionalinę ir regioninę atsakomybę už remiamą veiklą, kad būtų užtikrintas ilgalaikis tvarumas ir institucinių pajėgumų išsaugojimas;

d) užtikrinti UNODA, ES ir atitinkamų tarptautinių, regioninių ir subregioninių subjektų, dalyvaujančių remiant Rezoliucijos 1540 įgyvendinimą, veiklos papildomumą, koordinavimą ir sinergijas;

e) daugiausia dėmesio skirti veiklai, kuri davė konkrečių ir išmatuojamų rezultatų, visų pirma stiprinant nacionalinį įgyvendinimą, tobulinant ataskaitų teikimo ir pagalbos mechanizmus, didinant atitinkamų suinteresuotųjų subjektų informuotumą ir puoselėjant ilgalaikį įsipareigojimą įgyvendinti Rezoliuciją 1540;

f) stiprinti gebėjimą reaguoti į besiformuojančių technologijų, mokslo pasiekimų ir kintančios dvejopo naudojimo rizikos teikiamas galimybes ir keliamus iššūkius Rezoliucijos 1540 kontekste ir

g) užtikrinti lyčių perspektyvos integravimą į projektų veiklą ir skatinti moterų dalyvavimą ir lyderystę veikloje ir dialoguose pagal šį siūlomą Tarybos sprendimą.

3. **TIKSLAI**

Remdamasis pažanga, padaryta įgyvendinant ankstesnius ES Tarybos sprendimus, ir remdamasis 2022 m. išsamia peržiūra, UNODA toliau skatins veiksmingą ir visuotinį Rezoliucijos 1540 ir jos vėlesnių rezoliucijų įgyvendinimą taikant tikslines ir koordinuotas priemones, kuriomis siekiama stiprinti nacionalines, subregionines ir regionines įgyvendinimo pastangas ir gebėjimus. Šiomis priemonėmis daugiausia dėmesio bus skiriama nacionalinių pajėgumų stiprinimui, nacionalinių kontaktinių centrų bendradarbiavimo stiprinimui, palankesnių sąlygų teikti techninę ir teminę pagalbą reaguojant į valstybės poreikius sudarymui ir pasitelkiant tarptautinį bendradarbiavimą bei aktyvesnį atitinkamų suinteresuotųjų subjektų informuotumo didinimą.

Kaip pabrėžiama nuo 2009 m. atliekamų išsamių peržiūrų rezultatuose, Rezoliucijos 1540 įgyvendinimui stiprinti reikia daugiamečių koordinuotų pastangų, pritaikytų prie regioninių aplinkybių ir nacionalinių ypatumų. Programa bus kuriamas ir palaikomas veiklos pagal ankstesnius ES dotacijų pasiūlymus įgyvendinimo pagreitis taikant daugiakryptį požiūrį, kuris apima, be kita ko, šiuos elementus:

Bendras tikslas (numatomas poveikis)

Atsižvelgiant į ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategijos įgyvendinimą, bendras programos tikslas – prisidėti prie tarptautinės taikos ir saugumo remiant valstybes nares, kad jos visapusiškai ir veiksmingai įgyvendintų Rezoliuciją 1540, kuri išlieka tarptautinės ginklų neplatinimo struktūros ramstis.

Šis tikslas grindžiamas ankstesne ES parama, teikiama pagal Bendruosius veiksmus 2006/419/BUSP bei 2008/368/BUSP ir Tarybos sprendimus 2013/391/BUSP, (BUSP) 2017/809 bei (BUSP) 2023/654.

Konkretūs tikslai

a) stiprinti nacionalinius ir regioninius pajėgumus įgyvendinti Rezoliuciją 1540, be kita ko, rengiant mokymus, stiprinant pajėgumus, teikiant techninę pagalbą ir sudarant palankesnes sąlygas pagalbos prašymams ir pasiūlymams;

b) didinti nacionalinių kontaktinių centrų pajėgumus, vaidmenį ir veiksmingumą, įskaitant geresnį koordinavimą, bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija tarp valstybių su 1540 komitetu ir tarp pačių kontaktinių centrų, siekiant remti veiksmingą rezoliucijos įgyvendinimą;

c) valstybių prašymu remti savanoriškų nacionalinių įgyvendinimo veiksmų planų rengimą, atnaujinimą ir praktinį įgyvendinimą ir sudaryti palankesnes sąlygas vėliau gauti specialiai pritaikytą pagalbą, kad būtų pašalintos nustatytos spragos ir patenkinti nustatyti poreikiai;

d) skatinti subregioninį, regioninį ir tarptautinį bendradarbiavimą, prisidedant prie didesnės sinergijos, nuoseklumo ir papildomumo įgyvendinant Rezoliuciją 1540;

e) didinti atitinkamos auditorijos, įskaitant valdžios institucijas, parlamento narius, privatųjį sektorių, akademinę bendruomenę ir pilietinę visuomenę, informuotumą apie įpareigojimus ir visapusiško Rezoliucijos 1540 įgyvendinimo svarbą;

f) stiprinti prasmingą atitinkamos auditorijos, įskaitant moteris, dalyvavimą tarptautinėse, regioninėse ir nacionalinėse Rezoliucijos 1540 įgyvendinimo pastangose;

g) remti 2009, 2016 ir 2022 m. išsamiose peržiūrose pateiktų atitinkamų rekomendacijų praktinį įgyvendinimą, taip pat pasirengimą 2027 m. išsamiai peržiūrai ir jos rezultatų įgyvendinimą.

4. **NUMATOMI REZULTATAI**

Bendras numatomas rezultatas:

Sustiprintas Rezoliucijos 1540 įgyvendinimas valstybėse narėse.

Konkretūs rezultatai:

a) didesnis nacionalinių valdžios institucijų ir pilietinės visuomenės informuotumas apie tai, kaip svarbu visapusiškai ir veiksmingai įgyvendinti Rezoliuciją 1540;

b) patobulintos ir sustiprintos nacionalinės teisinės, reguliavimo ir administracinės sistemos, susijusios su Rezoliucija 1540;

c) sustiprinti kontaktinių centrų ir kitų atitinkamų nacionalinių suinteresuotųjų subjektų instituciniai ir techniniai pajėgumai ir sustiprintas tarpžinybinis koordinavimas;

d) geresnė nacionalinių ataskaitų, savanoriškų veiksmų planų ir susijusių pranešimų 1540 komitetui kokybė, išsamumas, nuoseklumas ir savalaikiškumas ir

e) geresnis tarptautinių, regioninių ir subregioninių partnerių veiklos koordinavimas, papildomumas ir keitimasis informacija.

5. **VEIKLA**

Remiantis patirtimi, įgyta per dabartinį dotacijų ciklą, šiame projekte daugiausia dėmesio skiriama tikslinei nacionalinei ir subregioninei veiklai, pavyzdžiui, imitavimo pratyboms, o ne didelio masto regioniniams informuotumo didinimo renginiams. Šis požiūris suteikia galimybę teikti praktiškesnę, tikslingesnę paramą reaguojant į konkrečius valstybių narių prašymus. Siekiant palengvinti koordinavimą ir keitimąsi žiniomis, ir toliau bus rengiami regioninių kontaktinių centrų mokymai.

I. **Sustiprinti vyriausybės pareigūnų pajėgumai įgyvendinti Rezoliucija 1540 nustatytus įpareigojimus**

1A veikla. Teminiai pajėgumų stiprinimo praktiniai seminarai ir mokymai

Teminiai pajėgumų stiprinimo praktiniai seminarai ir mokymai bus rengiami reaguojant į ne daugiau kaip penkis valstybių pagalbos prašymus, pirmenybę teikiant Afrikos, Azijos ir Ramiojo vandenyno, Lotynų Amerikos ir Karibų šalims. Ši veikla papildys Rezoliucijos 1540 komiteto pagalbos derinimo funkciją ir padės valstybėms imantis praktinių ir tikslinių veiksmų siekiant sustiprinti Rezoliucijos 1540 įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu. Šie praktiniai seminarai ir mokymai sustiprins vyriausybės pareigūnų pajėgumus ir tarpžinybinį koordinavimą, taip prisidedant prie veiksmingesnio įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu. Tarptautinės ir regioninės organizacijos, taip pat dalyko ekspertai gali būti kviečiami rengti mokymus, pristatyti teisėkūros priemones ir dalytis atitinkamomis pagalbos programomis.

Atsižvelgiant į nacionalinius poreikius ir aplinkybes, praktiniais seminarais gali būti siekiama:

— didinti informuotumą apie Rezoliuciją 1540 ir jos paskesnes rezoliucijas;

— peržiūrėti nacionalines teisines ir reguliavimo sistemas ir vykdymo užtikrinimo priemones, kad būtų nustatytos spragos ir prioritetiniai veiksmai;

— nustatyti dalyvaujančius nacionalinius subjektus ir paaiškinti vaidmenis bei atsakomybę;

— teikti pritaikytą techninę pagalbą tvariam nacionalinių pajėgumų stiprinimui remti ir

— reaguoti į naujus iššūkius ir galimybes, įskaitant, atitinkamai, susijusius su technologine plėtra, dvejopo naudojimo rizika ir nematerialių technologijų perdavimu.

1B veikla. Regioninių kontaktinių centrų mokymas

Kontaktiniai centrai palaiko ryšius tarp Komiteto ir nacionalinių valdžios institucijų ir atlieka nacionalinių koordinatorių vaidmenį sprendžiant su rezoliucija susijusius klausimus. Todėl Rezoliucijos 1540 kontaktiniams punktams skirtos tikslinės mokymo programos yra labai svarbus įnašas didinant Rezoliucijos 1540, ja nustatytų įpareigojimų valstybėms narėms, taip pat įgyvendinimo iššūkių ir pajėgumų, kurių reikia jiems įveikti, supratimą. Tuo tarpu, atsižvelgiant į kontaktinių punktų rotacijos dažnumą ir kintančią veiklos aplinką, susijusią su Rezoliucijos 1540 įgyvendinimu, kontaktinių punktų mokymai turi būti rengiami reguliariai ir tvariai. Parama bus teikiama keturiems regioniniams mokymo kursams, skirtiems valstybių paskirtiems nacionaliniams kontaktiniams punktams. Mokymai sustiprins kontaktinių punktų žinias apie Rezoliuciją 1540 ir paskesnes rezoliucijas, juose bus paaiškinta valstybių atsakomybė, taip pat esamos pagalbos galimybės ir jie sustiprins kontaktinių centrų ir 1540 komiteto bei kontaktinių centrų dalijimąsi informacija, bendradarbiavimą ir bendrą veiklą.

1C veikla. Imitavimo pratybos

Bus surengtos dvi teorinio modeliavimo arba imitavimo pratybos, kad dalyvaujančiosioms valstybėms būtų surengti praktiniai scenarijais grindžiami mokymai, susiję su Rezoliucijos 1540 įgyvendinimu. Šios pratybos padės praktiškai taikyti ir patvirtinti nacionalines sistemas, tarpžinybinį koordinavimą ir sprendimų priėmimo procesus.

Imitavimo pratybose daugiausia dėmesio gali būti skiriama scenarijams, susijusiems su platinimo rizika, susijusia su branduolinėmis, cheminėmis ar biologinėmis medžiagomis, ir gali būti nagrinėjama neteisėta įsigijimo veikla ir dalyviai, tarpvalstybiniai perdavimai ar eksporto kontrolės iššūkiai, priklausomai nuo nacionalinių ir regioninių prioritetų. Pratybos sustiprins operacinę parengtį ir įtvirtins patirtį, įgytą vykdant pajėgumų stiprinimo ir mokymo veiklą.

II. **Didesnės galimybės valstybėms narėms, kurioms reikia pagalbos, tinkamai patenkinti savo poreikius**

2 veikla. Parama nacionalinių veiksmų planų rengimui ir specialiai pritaikytos paramos teikimas

Savanoriški nacionaliniai veiksmų planai yra svarbi priemonė Rezoliucijos 1540 įgyvendinimui remti. Jie suteikia valstybėms galimybę įvertinti spragas, nustatyti įgyvendinimo priemonių prioritetus, nustatyti nacionalinius suinteresuotuosius subjektus ir įvertinti reikiamus išteklius bei pagalbos poreikius. Taikant specialiai pritaikytą ir laipsnišką požiūrį, bent dvi valstybės, joms paprašius, bus remiamos rengiant arba atnaujinant savanoriškus nacionalinius veiksmų planus, įskaitant pagalbos poreikių identifikavimą ir nustatymą. Ši parama apims įgyvendinimo priemonių prioritetų nustatymą, reikalingų išteklių nustatymą ir pagalbos prašymų rengimą ar tobulinimą. Kai aktualu, į ją taip pat bus įtraukta esamų nacionalinių teisinių sistemų analizė, siekiant nustatyti spragas, kurias būtų galima pašalinti parengiant naujus arba papildomus teisės aktus ar reglamentus, kad būtų įvykdyti įsipareigojimai pagal Rezoliuciją 1540. Be to, atsižvelgiant į numatytą nacionalinių veiksmų planų rengimą ir atnaujinimą, numatoma nuolatinė parama siekiant užtikrinti, kad planai būtų įgyvendinami konkrečiai ir tvariai.

Šia veikla bus padedama valstybėms rengti savanoriškus nacionalinius veiksmų planus, kuriuose būtų nustatyti aiškūs tikslai, tvarkaraščiai ir koordinuotos pastangos, sudarant palankesnes sąlygas veiksmingai valstybių ir pagalbos teikėjų partnerystei siekiant visapusiškai įgyvendinti Rezoliuciją 1540.

III. **Didesnis nacionalinių valdžios institucijų, atitinkamos auditorijos ir pilietinės visuomenės informuotumas apie tai, kaip svarbu visapusiškai įgyvendinti Rezoliuciją 1540**

3 veikla. Žinių kūrimas ir sklaida

Bus sukurti du žinias kuriantys produktai, įskaitant leidinius, siekiant išnagrinėti pagrindinius klausimus, susijusius su Rezoliucijos 1540 įgyvendinimu. Šiais produktais bus siekiama kaupti patirtį ir veiksmingą praktiką, teikti įžvalgas apie naujas tendencijas ir iššūkius ir remti informacija pagrįstą strategiją ir politikos formavimą. Šia veikla bus gilinamos atitinkamų suinteresuotųjų subjektų žinios klausimais, susijusiais su visapusišku ir veiksmingu įpareigojimų pagal Rezoliuciją 1540 įgyvendinimu, ir prisidedama prie 1540 komiteto darbo atitinkamose srityse. Žinias kuriančių produktų temos bus grindžiamos stebint įgyvendinimo tendencijas, spragas ir poreikius, įskaitant tuos, kurie nustatyti 2022 m. išsamioje peržiūroje, ir tuos, kurie bus nustatyti 2027 m. išsamioje peržiūroje.

6. **KOORDINAVIMO MECHANIZMAS IR VAIDMENYS**

UNODA veiks kaip įgyvendinantis subjektas ir bendradarbiaus su 1540 komitetu bei jo ekspertų grupe organizuojant programos veiklą. UNODA, kaip įgyvendinantis subjektas, palaikys glaudžius ryšius su paramos teikėju, rengs koordinacinius pasitarimus, reguliariai rengs aprašomąsias ir finansines ataskaitas ir teiks politinę bei organizacinę paramą subjektams partneriams. Visos projekto lėšos bus išmokamos ir valdomos pagal Jungtinių Tautų taisykles ir reglamentus.

Rezoliucijoje 1977 (2011) JT Saugumo Taryba primygtinai paragino 1540 komitetą toliau aktyviai bendradarbiauti su valstybėmis ir atitinkamomis tarptautinėmis, regioninėmis bei subregioninėmis organizacijomis siekiant skatinti dalijimąsi įgyta patirtimi, išmoktomis pamokomis ir veiksminga praktika Rezoliucijos 1540 taikymo srityje. Atsižvelgiant į tai, UNODA Rezoliucijos 1540 regioniniai koordinatoriai Adis Abeboje ir Bankoke toliau tvirtai rėmė Rezoliucijos 1540 įgyvendinimą Afrikos ir Azijos–Ramiojo vandenyno regionuose, kad būtų užkirstas kelias masinio naikinimo ginklų platinimo rizikai.

UNODA, be kita ko, pasitelkdamas savo regioninius centrus, taip pat palaikė tvirtas partnerystes su tarptautinėmis ir regioninėmis organizacijomis, siekdamas užtikrinti, kad valstybės narės, kurioms reikia pagalbos, gautų tinkamą paramą rezoliucijai įgyvendinti. UNODA toliau bendradarbiaus su ESBO, kuriai bus skirtas tikslinis finansavimas konkrečiai veiklai jos dalyvaujančiosiose valstybėse įgyvendinti, atsižvelgiant į jos įgaliojimus, geografinę aprėptį ir technines ekspertines žinias. Šis bendradarbiavimas bus grindžiamas aktyviu ESBO dalyvavimu regione ir užmegzta partneryste su nacionalinėmis valdžios institucijomis, o už bendrą projektų koordinavimą, priežiūrą ir ataskaitų teikimą ir toliau bus atsakingas UNODA.

UNODA, reguliariai koordinuodamas veiklą ir keisdamasis informacija, užtikrins veiklos, kurią jis tiesiogiai vykdo, ir veiklos, kurią vykdo ESBO, nuoseklumą ir papildomumą. UNODA konsoliduos ESBO indėlį rengiant bendras programos ataskaitas, įskaitant paramos teikėjui teikiamas metines finansines ir aprašomąsias ataskaitas. Šios oficialios ataskaitos bus papildytos neoficialiais abiejų subjektų informacijos atnaujinimais tarpusavyje el. paštu, rengiant telefonines konferencijas ir prireikus *ad hoc* koordinacinius pasitarimus. Šis sustiprintas regioninis įgyvendinimo metodas suteikia UNODA galimybę užtikrinti bendras pastangas ir kuo labiau išnaudoti sinergijos galimybes.

UNODA taip pat palaikys ryšius ir koordinuos veiksmus su kitų atitinkamų Europos Sąjungos finansuojamų programų ir projektų, visų pirma ES ChBRB kompetencijos centrų iniciatyvos ir P2P eksporto kontrolės programos, taip pat projektų, įgyvendinamų pagal toliau nurodytus Tarybos sprendimus, įgyvendinančiais subjektais:

— 2025 m. kovo 11 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2025/494 dėl paramos Biologinių ir toksinių ginklų konvencijai, jos laikotarpio tarp konferencijų programai ir pasirengimui jos dešimtajai peržiūros konferencijai;

— 2023 m. lapkričio 30 d. Tarybos Sprendimas (BUSP) 2023/2705, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2019/1296, kuriuo remiamas biologinės saugos ir saugumo stiprinimas Ukrainoje laikantis Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos 1540 (2004) dėl masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių neplatinimo įgyvendinimo;

— 2024 m. vasario 19 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2024/645, kuriuo remiamas biologinės saugos ir saugumo stiprinimas Lotynų Amerikoje atsižvelgiant į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos 1540 (2004) dėl masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių neplatinimo įgyvendinimą.

7. **PERSONALO SKYRIMAS**

Šiam pasiūlytam Tarybos sprendimui įgyvendinti reikės skirti specialų personalą, kad būtų užtikrintas veiksmingas, savalaikis ir koordinuotas visos veiklos įgyvendinimas. Todėl numatomi šie vaidmenys:

— **vienas politinių reikalų pareigūnas, įsikūręs JT būstinėje:**

1540 paramos skyrius, veikiantis kaip UNODA masinio naikinimo ginklų atšakos padalinys, atliks vadovaujamąjį projekto įgyvendinimo vaidmenį. Skyriaus politinių reikalų pareigūnas rems bendrą programos valdymą ir priežiūrą, įskaitant atitinkamos veiklos įgyvendinimą, konkrečios veiklos įgyvendinimo koordinavimą su ESBO, projektų stebėseną ir vertinimą, paramos teikėjų ataskaitų rengimą ir reguliarų ryšių palaikymą su paramos teikėju;

— **vienas regioninis koordinatorius, įsikūręs Adis Abeboje (Etiopija):**

regioninis koordinatorius bus atsakingas už tolesnį politinės valios formavimą, informuotumo didinimą ir Afrikos valstybių pajėgumų stiprinimą siekiant pagerinti Rezoliucijos 1540 įgyvendinimą, be kita ko, nustatant ir šalinant likusias įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu spragas. Koordinatorius ir toliau užtikrins, kad būtų skiriami specialūs pajėgumai, skirti informavimo ir bendradarbiavimo veiklai Afrikoje, susijusiai su Rezoliucija 1540, ir teiks pirminę paramą įgyvendinant nacionalinę ir regioninę veiklą, kuria siekiama stiprinti šios rezoliucijos įgyvendinimą regione.

8. **TRUKMĖ**

Bendra numatoma projekto įgyvendinimo trukmė – 36 mėnesiai.

9. **ES MATOMUMAS**

UNODA imsis visų tinkamų priemonių, kad viešintų ES finansinę paramą pagal šį siūlomą Tarybos sprendimą įgyvendinamai veiklai, taip užtikrindamas visapusišką ES įnašo matomumą ir informuotumą apie jį. Tokios priemonės bus įgyvendinamos vadovaujantis Europos Komisijos paskelbtu Komisijos komunikacijos apie ES išorės veiksmus ir jų matomumo užtikrinimo vadovu. Šiuo tikslu UNODA akcentuos ES vaidmenį naudodamas tinkamus prekės ženklus ir vykdydamas tinkamą informavimo veiklą, užtikrindamas veiksmų skaidrumą ir didindamas informuotumą apie šio sprendimo tikslus, taip pat apie ES paramą ir pasiektus rezultatus. Visa medžiaga, parengta vykdant veiklą pagal šį sprendimą, bus aiškiai pažymėta ES vėliava laikantis ES gairių dėl tikslaus vėliavos naudojimo ir vaizdavimo.

10. **NAUDOS GAVĖJAI**

Programos naudos gavėjos bus Jungtinių Tautų valstybės narės.

UNODA sieks skatinti valstybes naudos gavėjas prasmingai įtraukti moteris į visus projekto etapus.